

Document-suport pentru aplicarea Indexului pentru Incluziune în schema de microgranturi

---

Cuprins

Documente de lucru pentru școli	2
Index pentru Incluziune – scurtă introducere	2
Ciclul de dezvoltare școlară bazat pe Index.....	3
Dimensiunile și secțiunile Indexului	4
Indicatorii și întrebările	5
Lista indicatorilor.....	6
Dimensiunea A. Crearea unei culturi incluzive.....	9
A1: Consolidarea comunității.....	9
A2: Stabilirea valorilor incluzive.....	13
Dimension B: Elaborarea politicilor incluzive	17
B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți	17
B2: Acordarea sprijinului pentru diversitate	231
Dimension C: Evoluția practicilor incluzive.....	25
C1: Elaborarea unui curriculum pentru toți	25
C2: Dirijarea învățării	25
Aspecte cu privire la utilizarea Indexului în contextul în contextul Schemei de Microgranturi	320

Documente de lucru pentru școli

Indexul pentru Incluziune: Scurtă introducere

Indexul pentru incluziune: un ghid al dezvoltării școlare bazată pe valori incluzive este publicația autorilor T. Booth și M. Ainscow, ultima ediție (2016), fiind disponibilă la adresa www.indexforinclusion.org. Sunteți invitați să consultați întreaga publicație (disponibilă în prezent în limba engleză și în alte limbi). Prezentul document oferă o scurtă prezentare generală și informații necesare pentru a începe să utilizați indexul în școala dumneavoastră în contextul Schemei de Microgranturi propuse de Ministerul Educației și Cercetării și de Consiliul European.

Nicio școală nu poate pretinde că este complet incluzivă. Promovarea unei abordări incluzive este un proces continuu care ar trebui să implice întreaga școală și să vizeze punerea în practică a unui set de valori incluzive. Astfel de valori precum: egalitate, drepturi, participare, comunitate, respect pentru diversitate, durabilitate, non-violență, încredere, compasiune, onestitate, curaj, bucurie, dragoste, speranță/optimism, frumusețe și înțelepciune, sunt prezentate detaliat în Index la paginile 24-30. Valorile menționate au încărcătură pragmatică, prezența lor făcându-se vizibilă numai prin intermediul acțiunii acestora.

Indexul a fost conceput pentru a fi utilizat în mod flexibil, astfel încât nu există o singură modalitate corectă de utilizare a acestuia. Este alcătuit dintr-un ansamblu de **valori, concepte-cheie, principii pedagogice** și șaptezeci de **indicatori** (sau intenții de dezvoltare). Fiecare indicator capătă un înțeles clar, fiind operaționalizat printr-un **set de întrebări provocatoare**. Pentru o mai bună coerență a abordării, fiecare indicator și fiecare întrebare sunt concepute în acord cu ansamblul valorilor pentru incluziune. În acest fel, atunci când utilizați întrebările, lucrați, de asemenea, cu valori incluzive, iar când încercați să puneți în aplicare valorile incluzive, aveți în vedere intervenții detaliate referitoare la indicatorii din Index.

Următoarele secțiuni ale documentului prezintă câteva dintre elementele principale ale Indexului; acestea trebuie abordate în raport cu versiunea integrală a Indexului¹, luând în considerare, totodată, informațiile suplimentare furnizate de echipa de experți pusă la dispoziția dumneavoastră de către Consiliul European.

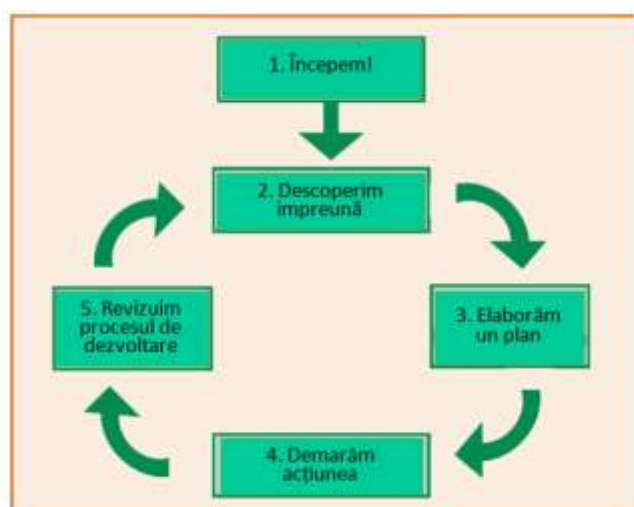
Secțiunea finală prezintă câteva elemente privind modul de utilizare a Indexului pentru Incluziune în contextul Schemei de Microgranturi.

---

¹ Disponibilă doar în Engleza, la cererea dumneavoastră.

Ciclul de dezvoltare școlară bazat pe Index

Indexul a fost conceput pentru a fi utilizat ca referință pentru un proces de dezvoltare școlară participativă structurat în 5 faze, după cum se arată în diagrama următoare.

Ciclul de dezvoltare a școlii pe baza Indexului pentru Incluziune (p.51)

Scopul Schemei de Microgranturi este de a sprijini școala dumneavoastră în inițierea acestui proces și se așteaptă ca ciclul să fie reluat în fiecare an școlar. Această abordare are avantajul că se aplică atât școlilor care încep să se concentreze pe promovarea incluziunii, cât și școlilor care sunt deja avansate și au acumulat experiență în acest domeniu.

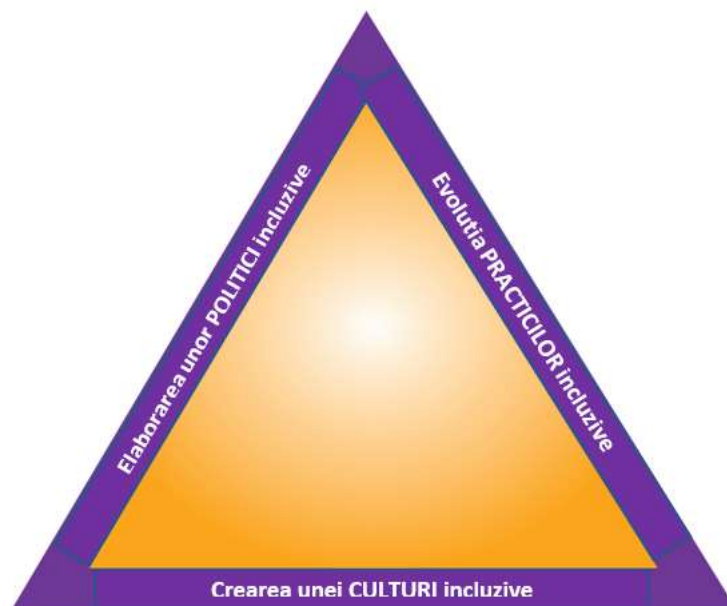
Multe școli consideră că ciclul de dezvoltare se desfășoară pe întreg parcursul unui an școlar. Etapa 1 și, eventual, etapa 2, pot fi implementate la sfârșitul anului școlar, planul fiind elaborat în primele săptămâni ale anului școlar, implementat pe parcurs și revizuit la sfârșitul anului școlar. Totuși, acest ciclu de dezvoltare nu ar trebui abordat într-un mod rigid, variate opțiuni fiind posibile. Este important să subliniem următoarele elemente cu privire la diagrama de mai sus:

- Planul aparține școlii, în ansamblu, ci nu managementului instituției, bazându-se pe contribuția personalului școlii, a copiilor, a părinților/reprezentanților legali și a diversilor actori la nivelul comunității;
- Planul nu este o listă de dorințe, ci se bazează pe o evaluare a situației prezente, din variate perspective;
- Planul nu este un scop în sine, ci un instrument de orientare a acțiunilor viitoare;
- Efectele activităților implementate sunt revizuite în contextul unei reflecții participative, acest lucru deschizând calea pentru reînnoirea ciclului de dezvoltare școlară.

Dimensiunile și secțiunile Indexului (p. 15)

Indexul este organizat pe trei dimensiuni:

- **Cultura** reflectă relațiile, valorile adânc înrădăcinate și credințele. Schimbarea culturii este esențială pentru susținerea dezvoltării.
- **Politicile** vizează modul în care funcționează școala și dezvoltarea planurilor de schimbare a acesteia.
- **Practicile** se referă la ceea ce fac actorii principali din școli, în special la conținuturile și metodele de predare-învățare (ce se predă/învață și cum).

Dimensiunile procesului de dezvoltare pe baza Indexului (p.15)

Fiecare dintre cele trei dimensiuni ale Indexului are două secțiuni. Fiecare secțiune conține un set de indicatori detaliați printr-o serie de întrebări.

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

- Secțiunea A.1. Consolidarea comunității
- Secțiunea A.2. Stabilirea valorilor incluzive

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

- Secțiunea B.1. Dezvoltarea unei școli pentru toți
- Secțiunea B.2. Asigurarea sprijinului pentru diversitate

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

- Secțiunea C.1. Elaborarea unui curriculum pentru toți
- Secțiunea C.2. Dirijarea învățării

Indicatorii și întrebările (p. 51)

Fiecare secțiune conține un set de indicatori care reprezintă afirmații cu privire la intențiile școlii de dezvoltare. Semnificația fiecărui indicator este clarificată printr-o serie de întrebări. Întrebările oferă școlilor posibilitatea să analizeze în detaliu fiecare indicator, să furnizeze idei pentru activitățile viitoare de dezvoltare și să servească drept criterii pentru evaluarea progresului.

Școlile pot considera că anumiți indicatori sau unele întrebări nu se aplică în contextul organizației lor. În astfel de cazuri sunt necesare adaptări. Cu toate acestea, este important de reținut că adaptările ar trebui făcute în situații obiective, ci nu doar pentru că un indicator sau o întrebare reprezintă o provocare incomodă.

Școlile care doresc să planifice dezvoltarea incluzivă a școlii ar trebui să încerce să elimine toate barierele, inclusiv cele inițiale, cum ar fi: rezistența la schimbare, dorința de a promova cu orice preț o imagine pozitivă a școlii sau lipsa de înțelegere a importanței anumitor aspecte ale incluziunii. Personalul școlii este invitat să adauge întrebări suplimentare indicatorilor dați, cu scopul de a favoriza schimbarea în școală.

Școlile pot simți că au puțin control asupra anumitor aspecte din mediul organizațional. Indexul ia în considerare aceste situații posibile și se concentrează asupra aspectelor care pot fi supuse schimbării. Școlile pot influența în mod radical experiențele educaționale ale elevilor și ale personalului, dezvoltând o cultură în care toată lumea este respectată și unde politicile și practicile îi sprijină pe toți elevii să se angajeze în învățare, să participe împreună cu ceilalți și să facă progrese considerabile.

Următoarele secțiuni enumeră indicatorii Indexului, prezentând pentru fiecare indicator un set de întrebări cu rol de exemplu. În Index, există un număr mai mare de întrebări pentru fiecare indicator, iar echipele din școli sunt încurajate să-și adauge propriile întrebări. Exemplele de întrebări prezentate în acest document nu ar trebui privite ca unice și în formă definitivă, ci ca un punct de plecare pentru reflecție, care ar putea duce la dezvoltarea altor întrebări, eventual inspirate de întrebările din Indexul propus.

Echipa de experți va oferi școlilor îndrumare suplimentară pentru dezvoltarea listei de întrebări și pentru utilizarea acestora în vederea evaluării situației actuale, pentru elaborarea planului și pentru analizarea progresului.

Lista indicatorilor

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A.1: Consolidarea comunității

1. Fiecare se simte binevenit în școală.
2. Personalul școlii cooperează.
3. Copiii se ajută reciproc.
4. Personalul și copiii se respectă reciproc.
5. Personalul și *părinții*² colaborează.
6. Personalul și *membrii CA*³ lucrează bine împreună.
7. Școala este un model de cetățenie democratică.
8. Școala încurajează înțelegerea relațiilor dintre oamenii din întreaga lume.
9. Adulții și copiii sunt receptivi la o varietate de moduri de a-și exprima apartenența de gen.
10. Școala și comunitatea locală se dezvoltă reciproc.
11. Personalul corelează ce li se întâmplă copiilor în școală cu viața lor în familie

A2: Definirea valorilor incluzive

1. Școala dezvoltă valori incluzive comune.
2. Școala încurajează respectarea tuturor drepturilor omului
3. Școala încurajează respectul pentru integritatea planetei Pământ.
4. Incluziunea este privită din perspectiva participării pentru toți.
5. Așteptările sunt ridicate pentru toți copiii.
6. Copiii sunt evaluați în mod egal.
7. Școala combate toate formele de discriminare.
8. Școala promovează interacțiuni non-violente și identifică soluții pentru disputele existente.
9. Școala încurajează copiii și adulții să se simtă bine cu ei înșiși.
10. Școala contribuie la sănătatea copiilor și adulților.

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

1. Școala promovează un proces de dezvoltare participativă.
2. Școala propune o abordare incluzivă a leadershipului.
3. Angajarea și promovarea personalului sunt corecte.
4. Experiența personalului este cunoscută și valorificată.
5. Personalul nou venit este ajutat să se integreze în școală.
6. Școala găsește soluții să școlarizeze toți copiii din localitate/circumscripție.
7. Toți copiii nou sosiți sunt ajutați să se integreze în școală.
8. Repartizarea la clasă a elevilor și profesorilor facilitează învățarea pentru toți copiii.
9. Elevii sunt bine pregătiți pentru a se integra într-o școală nouă.
10. Școala este, din punct de vedere fizic, accesibilă tuturor persoanelor.
11. Clădirile și terenurile sunt proiectate pentru a sprijini participarea tuturor.
12. Școala reduce poluarea mediului și consumul de apă.
13. Școala contribuie la reducerea deșeurilor.

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

---

² Se va utiliza termenul generic **părinți**, cu referire, în egală măsură și la aparținătorii legali ai copiilor.

³ Membrii CA se referă la membrii Consiliului de Administrație al școlii.

1. Toate formele de sprijin sunt coordonate.
2. Activitățile de dezvoltare profesională ajută personalul să răspundă nevoii de diversitate.
3. Sprijinul oferit copiilor care vorbesc o limbă diferită de limba de predare reprezintă o resursă pentru întreaga școală.
4. Școala susține continuitatea în educația copiilor aflați în *sistemul de îngrijire publică*⁴.
5. Școala se asigură că politicile privind "nevoile educaționale speciale" susțin incluziunea.
6. *Politica de comportament a școlii*⁵ susține optimizarea învățării și a curriculumului.
7. Presiunile pentru excluderea disciplinară sunt reduse.
8. Barierele în calea frecvenței sunt reduse.
9. *Bullying-ul*⁶ este minimizat.

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C1: Elaborarea unui curriculum pentru toți

1. Copiii⁷ studiază modalitățile de producție și consum de alimente.
2. Copiii investighează importanța apei.
3. Copiii învață despre îmbrăcăminte și ținuta vestimentară.
4. Copiii află despre locuințe și mediul construit.
5. Copiii iau în considerare cum și de ce oamenii se deplasează în localitate și în lume.
6. Copiii învață despre sănătate și relații.
7. Copiii investighează pământul, sistemul solar și universul.
8. Copiii studiază viața pe pământ.
9. Copiii investighează sursele de energie.
10. Copiii învață despre comunicare și tehnologia comunicării.
11. Copiii se angajează și creează literatură, artă și muzică.
12. Copiii învață despre variate meserii și le conectează cu interesele profesionale personale.
13. Copiii învață despre etică, putere și guvernare.

C2: Dirijarea învățării

1. Activitățile de învățare sunt planificate având în vedere nevoile tuturor copiilor.
  2. Activitățile de învățare încurajează participarea tuturor copiilor.
  3. Copiii sunt încurajați să gândească critic.
  4. Copiii sunt implicați activ în propriul proces de învățare.
  5. Copiii învață unul de la celălalt.
  6. Lecțiile facilitează înțelegerea asemănărilor și a diferențelor dintre oameni.
  7. Evaluările stimulează rezultatele tuturor copiilor.
  8. Disciplina se bazează pe respect reciproc.
  9. Profesorii planifică, predau, analizează și revizuiesc împreună.
10. *Personalul*⁸ dezvoltă resurse comune pentru a sprijini învățarea.

⁴ Prin *sistemul de îngrijire publică* se înțelege orice formă de îngrijire a copiilor în sistem public, precum Centrele de Plasament, asistență maternală.

⁵ *Politica de comportament a școlii* este denumirea generică pentru politica școlii de gestionare a comportamentelor problematice, descrisă, în principal, în proceduri specifice.

⁶ *Bullying-ul* este denumirea generică pentru un comportament specific de hărțuire, intimidare.

⁷ Se va utiliza termenul generic *copii*, cu referire, în funcție de situație, la preșcolari și/sau elevi.

⁸ *Personalul* este denumirea generică pentru profesori (*personalul didactic*); există situații în care această denumire poate asimila și *personalul didactic-auxiliar și nedidactic*, dar și reprezentanții conducerii școlii, în funcție de context.

11. *Asistenții*⁹ susțin învățarea și participarea tuturor copiilor.
12. Tema pentru acasă este suport pentru învățare pentru fiecare copil
13. Activitățile extrașcolare și extracurriculare implică toți copiii.
14. Resursele din localitate sunt cunoscute și utilizate.

---

⁹ **Asistenți** pot fi profesorii consilieri, logopezi, profesorii de sprijin, studenții aflați în practică pedagogică, mediatorii școlari, laboranții, bibliotecarii, toți ce care sprijină activitățile de predare-învățare.

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.1 Fiecare se simte binevenit în școală

- a. Personalul, copiii și familiile creează sentimentul apartenenței la comunitatea școlii?
- b. Este școala primitoare pentru toți părinții și pentru ceilalți membri ai comunității locale?
- c. Este școala primitoare pentru cei care au sosit de curând în școală din alte localități sau din alte țări?
- d. Personalul, copiii și părinții se salută reciproc într-un mod politicos și prietenos?
- e. Personalul, copiii și părinții depun eforturi pentru a învăța numele celorlalți?
- f. Școala este primitoare pentru toți copiii din comunitatea locală, indiferent de condițiile financiare și statutul familiei, de cunoștințele și abilitățile acestora?
- g. Este școala deschisă să îi primească pe cei care s-au confruntat cu excluderea și discriminarea?
- h. Anunțurile și afișele expuse demonstrează că școala este pregătită să primească copiii, indiferent de identitatea acestora și experiențele lor anterioare?
- i. Holul de la intrarea în școală prezintă o imagine de ansamblu a membrilor școlii și ai comunității prin intermediul afișelor, expozițiilor etc?
- j. ....
.....
.....
- k. ....
.....
.....
- l. ....
.....
.....
- m. ....
.....
.....
- n. ....
.....
.....
- o. ....
.....
.....
- p. ....
.....
.....
- q. ....
.....
.....
- r. ....
.....
.....

- s. ....
.....
.....
- t. ....
.....
.....
- u. ....
.....
.....

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.2 Personalul școlii cooperează

- a. Este munca în echipă a personalului un model de colaborare pentru copii?
- b. Sunt membrii personalului buni ascultători?
- c. Se bucură membrii personalul didactic și nedidactic să lucreze împreună?
- d. Se respectă reciproc membrii personalului, indiferent de rolurile lor sau de statutul perceput la nivelul școlii?
- e. Se simt membrii personalului valorificați și susținuți în ceea ce fac?
- f. Împărtășesc membrii personalului, în mod obișnuit, idei despre activitățile din clasă și din afara școlii?
- g. Sunt toți angajații invitați și participă activ la întâlnirile de lucru din școală (Consilii profesoriale, activități metodice, comisii pe probleme etc.)?
- h. Personalul se simte confortabil în a-și exprima dezacordurile și nemulțumirile în cadrul întâlnirilor de lucru?
- i. Membrii personalului sunt deschiși în a-și cere reciproc sfaturi despre practicile de predare-învățare?
- j. ....
.....
.....
- k. ....
.....
.....
- l. ....
.....
.....
- m. ....
.....
.....
- n. ....
.....
.....
- o. ....
.....
.....

- p. ....
 .....
 .....
- q. ....
 .....
 .....
- r. ....
 .....
 .....
- s. ....
 .....
 .....
- t. ....
 .....
 .....
- u. ....
 .....
 .....
- v. ....
 .....
 .....

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.3 Copiii se ajută reciproc

- Copiii manifestă interes cu privire la viața celorlalți și la ceea ce învață fiecare?
- Copiii și adulții identifică barierele care stau în calea unei mai bune colaborări a copiilor?
- Sunt încurajate prietenii dintre copii bazate pe sprijin reciproc?
- Sunt copiii învățați să împărtășească mai degrabă, decât să concureze între ei?
- Sunt copiii implicați împreună în activități extrașcolare propuse de școală?
- Sunt interesați copiii să primească și să ofere ajutor?
- Copiii se ajută reciproc atunci când consideră că este nevoie, fără să aștepte ceva în schimb?
- Copiii refuză politicos ajutorul din partea celorlalți atunci când consideră că nu au nevoie?
- Sunt sărbătorite rezultatele muncii copiilor în echipă, precum și realizările individuale?
- Sunt copiii învățați să le vorbească celor despre care consideră că au fost tratați nedrept de către alți copii sau adulți?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.4 Personalul și copiii se respectă reciproc

- Se adresează personalul în mod respectuos tuturor elevilor, pronunțând corect numele preferate de copii?
- Simt copiii că sunt plăcuți de profesori și de ceilalți angajați?
- Tratează copiii cu respect toți membrii personalului, indiferent de rolurile lor în școală?

- d. Au grijă copiii și personalul de mediul fizic al școlii?
- e. Știu copiii cui să ceară ajutor când au o problemă?
- f. Sunt copiii încrezători că vor primi ajutor dacă întâmpină dificultăți?
- g. Este recunoscut faptul că toți, nu doar membrii "minorităților etnice", se identifică cu propria cultură?
- h. Este recunoscut faptul că toate culturile și religiile sunt exprimate și acceptate la nivelul școlii?
- i. Pot fi ajutați copiii și adulții să recunoască faptul că sunt răniți, deprimați sau supărați într-o anumită zi?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.5 Personalul și părinții colaborează

- a. Consideră părinții că copiii lor sunt apreciați la școală?
- b. Consideră personalul că părinții apreciază activitățile școlii?
- c. Sunt părinții informați în mod clar și prompt atunci când apare o situație îngrijorătoare în școală?
- d. Există o varietate de oportunități pentru părinți de a fi implicați în activitățile școlii?
- e. Sunt apreciate în mod egal contribuțiile variate pe care părinții le aduc pentru bunul mers al școlii?
- f. Le este clar părinților cui să se adreseze pentru a discuta despre propriile idei, preocupări?
- g. Consideră părinții că preocupările lor sunt luate în serios?
- h. Există schimburi regulate de informații între școală și familie?
- i. Există un loc în care părinții se pot întâlni pentru a schimba idei, a bea o ceașcă de ceai/cafea sau a prepara o băutură rece?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.6 Personalul și membrii CA lucrează bine împreună

- a. Se întâlnesc și se cunosc membrii personalului și membrii CA?
- b. Primesc membrii CA informațiile de care au nevoie pentru a-și înțelege rolul și a-și face treaba?
- c. Înțeleg membrii CA modul în care este organizată și funcționează școala?
- d. Personalul și membrii CA își cunosc și sunt de acord cu rolurile și sarcinile pe care le au?
- e. Membrii CA care sunt angajați ai școlii se simt liberi să-și exprime punctul de vedere?
- f. Sunt luate deciziile prin vot secret, atunci când este cazul?
- g. Sunt cunoscute și apreciate/valorificate abilitățile și cunoștințele membrii CA?
- h. Se simt membrii CA implicați în elaborarea și revizuirea politicilor școlii?
- i. Membrii personalului și membrii CA se atenționează reciproc dacă prezintă atitudini discriminatorii?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.7 Școala este un model de cetățenie democratică

- a. Învață toată lumea să se simtă bine și să devină buni cetățeni, fiind la școală?
- b. Personalul, copiii și familiile dezvoltă în mod deliberat o cultură a participării și colaborării?
- c. Încurajează personalul participarea activă a copiilor și adulților la viața școlii?
- d. Participarea activă a copiilor și adulților este vizibilă în sălile de clasă, în cancelarie, în curtea școlii, înainte și după școală, în expozițiile și evenimentele școlii?

- e. Are școala o rețea de comunicare publică (site, forum, facebook, grupuri whatsapp etc.) în care adulții și copiii își împărtășesc regulat ideile?
- f. Sunt sărbătorite la nivelul școlii momentele importante din istoria sa, inclusiv cele legate de progresul în recunoașterea drepturilor și evoluția practicilor democratice?
- g. Există situații regulate când clasele și întreaga școală decid prin vot în privința problemelor de importanță majoră pentru școală?
- h. Au toți copiii oportunitatea de a face parte din Consiliul Elevilor sau alte grupuri de lucru ale copiilor?
- i. Se angajează toți copiii în activități care contribuie la dezvoltarea școlii?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.8 Școala încurajează înțelegerea interconexiunilor dintre oamenii din întreaga lume

- a. Legăturile adulților și copiilor din școală cu alții din întreaga lume sunt folosite ca puncte de plecare pentru extinderea înțelegerii conexiunilor globale?
- b. Locația școlii și legăturile cu lumea sunt abordate dintr-o varietate de perspective istorice și geografice și evidențiate în expoziții, afișe etc.?
- c. Copiii au cunoștință despre modul în care se schimbă interconexiunile globale între oameni, în timp?
- d. Copiii sunt conștienți de modul în care viața oamenilor dintr-o parte a lumii le afectează viața celor din altă parte a lumii?
- e. Adulții și copiii înțeleg că a fi un cetățean global implică acțiuni zilnice?
- f. Sunt copiii ajutați să înțeleagă semnificația rasismului și a xenofobiei și cum afectează acestea atitudinile dintre popoare și țări?
- g. Se asigură școala că relațiile dintre adulți și copii, la orice nivel, se bazează pe egalitate, respect și dezvoltare a dialogului, mai degrabă decât pe acțiuni caritabile?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.9 Adulții și copiii sunt receptivi la o varietate de moduri de a-și exprima apartenența de gen

- a. Adulții discută despre măsura în care dețin opinii stereotipice despre dimensiunea de gen și modul în care exprimarea acestora poate limita modalitățile în care copiii își exprimă apartenența de gen?
- b. Evită adulții și copiii să eticheteze băieții sau fetele după apartenența de gen?
- c. Sunt adulții și copiii implicați în găsirea unor modalități de a diminua etichetarea băieților drept "obraznici" sau care întâmpină dificultăți în învățare?
- d. Copiii au posibilitatea de a se implica în activități de educație fizică și sportive mixte, din punct de vedere al apartenenței de gen?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.10 Școala și comunitatea locală se dezvoltă reciproc

- a. Se angajează școala în activități care implică comunitățile din jur, inclusiv a persoanelor în vârstă, a persoanelor cu dizabilități, a magazinelor și firmelor locale, precum și a unor persoane aparținând minorităților etnice locale?
- b. Se bazează școala pe experiența variată a localnicilor în sprijinirea activităților curriculare din școală?
- c. Contribuie școala la evenimentele lansate de comunitățile locale?

- d. Este școala conștientă de existența unui plan de dezvoltare comunitară la care poate contribui?
- e. Sunt toate aspectele comunităților locale văzute ca o resursă pentru școală?
- f. Există o viziune pozitivă asupra școlii în cadrul comunității locale?
- g. Există o viziune pozitivă asupra comunității locale în cadrul școlii?
- h. Școala ajută la dezvoltarea zonelor verzi din localitate prin plantarea copacilor, însămânțări etc.?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A1: Consolidarea comunității

A1.10 Personalul corelează ce li se întâmplă copiilor în școală cu viața lor în familie

- a. Este personalul conștient de varietatea mediilor de proveniență și de situația familială a copiilor?
- b. Recunosc adulții și copiii că oamenii pot avea un disconfort sporit atunci când culturile și identitățile lor nu sunt respectate?
- c. Se asigură adulții că toți copiii se regăsesc pe ei înșiși și culturile lor reflectate în școală, în materiale și afișaje și în activitățile de învățare?
- d. Admit școlile că, pentru unii copii, școala poate reprezenta "un paradis sigur" în comparație cu propria lor casă?
- e. Recunosc adulții că unii copii pot manifesta acasă abilități și interese pe care nu le arată la școală, cum ar fi: vorbesc, glumesc, îngrijesc, gestionează, citesc, numără, desenează, gătesc, colectează etc.?
- f. Se străduiesc adulții să încurajeze copiii să valorifice la școală toate cunoștințele și abilitățile pe care le afișează acasă, în activitatea de învățare și în relațiile din școală?
- g. Admit adulții și copiii că pentru a cunoaște alte persoane este nevoie, mai degrabă, de un interes comun, decât de o cunoaștere detaliată a situației lor culturale sau familiale?
- h. Personalul are tendința de a adresa întrebări care să faciliteze activitățile de învățare pentru copiii pe care profesorii îi consideră a fi asemănători cu ei înșiși din punct de vedere cultural?
- i. Evită personalul să facă presupuneri privind activitățile și convingerile unor anumiți copii, pe baza moștenirii lor culturale/familiale?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.1 Școala dezvoltă valori comune incluzive

- a. Personalul, membrii CA, părinții și copiii acordă timp pentru a vorbi despre valori și natura propriilor valori, despre influența lor asupra acțiunilor și despre modul în care acestea diferă de la om la om?
- b. Se apreciază că valorile sunt evidențiate mai degrabă prin acțiuni decât prin vorbe?
- c. Sunt toți cei din școală dedicați ideii de egalitate valorică a tuturor persoanelor și participării tuturor?
- d. Se admite faptul că acordul privind valorile este, de obicei, o chestiune subiectivă, deoarece diferențele dintre punctele de vedere (*de exemplu în ceea ce privește participarea și egalitatea*) se accentuează, odată ce conversațiile se aprofundează?
- e. Sunt promovate la nivelul școlii o serie de valori acceptate, utilizate pentru a rezista presiunilor din afara școlii?
- f. Revizuieste personalul practicile proprii în lumina valorilor convenite și propune schimbări în acest sens?

- g. Se înțelege că promovarea unor valori (ex: îngrijirea în mod egal pentru toți și încurajarea speranței în viitor) reprezintă îndatoriri profesionale ale personalului?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.2 Școala încurajează respectul pentru toate drepturile omului

- Încurajează școala convingerea că fiecare are drepturi în mod egal?
- Se înțelege că noțiunea de drepturi presupune un set comun de valori precum: egalitatea, compasiunea și respectul pentru diversitate?
- Este recunoscut faptul că drepturile unei persoane pot fi limitate numai atunci când exercitarea acestora ar putea să încalce în mod direct drepturile altora?
- Consideră copiii și adulții că respectarea drepturilor reprezintă o modalitate de a-i prețui pe toți în mod egal, indiferent de mediile, opiniile și identitățile lor?
- Sunt considerate drepturi fundamentale: dreptul la hrană, îmbrăcăminte, adăpost, îngrijire, educație, siguranță, exprimare liberă a viziunilor, muncă remunerată, implicare în deciziile și respectarea identității și demnității persoanei?
- Învață copiii despre istoria sclaviei și continuarea unor practici similare, în prezent, în țara lor și în întreaga lume?
- Studiază copiii documentele privind drepturile omului, cum ar fi: *Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția privind Drepturile Copilului*?
- Copiii sunt conștienți de abuzul privind drepturile omului în țara lor și în alte țări, chiar dacă documentele privind drepturile omului sunt semnate și aparent acceptate de guvernanți?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.3 Școala încurajează respectul pentru integritatea planetei Pământ

- Sunt conștienți adulții și copiii că depind de bunăstarea planetei?
- Discută adulții și copiii despre faptul că economia ar trebui să se dezvolte doar în măsura în care aceasta menține sănătatea planetei?
- Consideră adulții și copiii că, deși unele resurse ale planetei sunt finite, educația, cultura, muzica, jocurile, informația, prietenia și dragostea nu sunt?
- Adulții și copiii iau în considerare modul în care oamenii pot provoca poluarea mediului și ce se întâmplă atunci când o fac?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.4 Incluziunea este privită din perspectiva participării pentru toți

- Este includerea înțeleasă ca un proces permanent de creștere a participării tuturor?
- Este incluziunea înțeleasă ca o abordare principală ce stă la baza dezvoltării tuturor aspectelor unei școli, a educației și a societății în sens larg?
- Se vorbește despre incluziune având în vedere toți copiii, nu doar pe cei cu dizabilități sau a celor considerați "cu nevoi educaționale speciale"?
- Se acceptă că oricine poate cunoaște obstacole în calea învățării și a participării?

- e. Există obstacole în calea învățării și participării în legătură cu toate aspectele unei școli: cultură, politici, clădiri, curriculum și abordarea predării și a învățării?
- f. Se înțelege că o incluziune sporită implică contracararea excluziunii și a discriminării?
- g. Este excluderea înțeleasă ca un proces care poate începe în sălile de clasă, în locurile de joacă sau în cancelarie și se termină cu un copil sau un adult care pleacă din școală?
- h. Este diversitatea apreciată mai degrabă ca o resursă pentru învățare decât ca o problemă?
- i. Există o hotărâre comună (decizie, procedură, regulă) de a minimiza inegalitățile de șanse în școală?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.5 Așteptările sunt ridicate pentru toți copiii

- a. Simte fiecare adult și copil că cele mai mari realizări sunt posibile în școala lor?
- b. Personalul recunoaște eforturile care trebuie făcute pentru a contracara orice experiențe neplăcute pentru copii, inclusiv cei care trăiesc în sărăcie, copiii aflați în îngrijire publică, copiii romi și copiii considerați "cu nevoi educaționale speciale"?
- c. Conducerea școlii evită distribuirea personalului cel mai puțin calificat și cu puțină experiență la clasele în care există copii care se confruntă cu dificultăți în învățare și participare?
- d. Înțeleg adulții și copiii cât de mult realizează atunci când se simt apreciați pentru ceea ce fac și cine sunt?
- e. Adulții și copiii se mândresc cu realizările lor?
- f. Personalul evită să dezvolte sentimentul eșecului în rândul familiilor și al copiilor care nu țin pasul cu ceilalți?
- g. Sunt realizările copiilor evaluate în raport cu ele însele, ci nu în comparație cu altele sau cu ale altora?
- h. Evită personalul să eticheteze copiii drept "cei mai buni" sau "cei mai puțin buni", pe baza realizărilor lor curente?
- i. Personalul încurajează opinia că fiecare are abilități și talente personale?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.6 Copiii sunt evaluați/apreciați în mod egal

- a. Experiențele anterioare ale adulților și copiilor aduc o contribuție pozitivă pentru școală și comunitate?
- b. Există o înțelegere comună la nivelul școlii de a valoriza limbile vorbite de toți copiii, în activitățile de învățare, activitățile extracurriculare și în evaluările curente?
- c. Evită adulții să aibă "favoriți" în rândul copiilor și să nu îi placă pe alții?
- d. Au toți copiii ocazia să facă parte din echipele școlii (muzică, teatru, sport, dans, etc.)?
- e. Raportarea realizărilor din cadrul și din afara școlii includ toți copiii?
- f. Sunt lucrările tuturor copiilor afișate în școală și în sălile de clasă?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.7 Școala combate toate formele de discriminare

- a. Este recunoscut faptul că este nevoie de un efort susținut pentru a identifica și combate prejudecățile unora împotriva altora?

- b. Adulții iau în considerare atitudinea lor față de diversitate și își identifică propriile prejudecăți, pentru a-i sprijini mai bine pe copii să-și identifice și să reducă prejudecățile?
- c. Identifică adulții și copiii domenii de discriminare care trebuie abordate?
- d. Se înțelege că toate formele de discriminare implică intoleranță și abuz de putere?
- e. Este recunoscut faptul că discriminarea instituțională poate proveni din culturi și politici care devalorizează identitățile unor grupuri de oameni sau le discriminează în alt mod?
- f. Personalul evită repartizarea unor roluri stereotipice pentru copii în activitățile școlare, de exemplu, în funcție de culoarea părului, culoarea pielii sau apartenența la o categorie de gen?
- g. Evită copiii atunci când se adresează unii altora orice formă de apelare discriminatorie bazată pe: rasism, sexism, homofobie, dezabilitate etc.?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.8 Școala promovează interacțiuni non-violente și identifică soluții pentru disputele existente

- a. Există dispute în școală rezolvate mai degrabă prin dialog, decât prin coerciție bazată pe diferențele dintre statutul perceput și forța fizică?
- b. Promovează adulții interacțiunea non-coercitivă?
- c. Învață oamenii să răspundă provocărilor propriilor idei, astfel încât acestea să conducă la reflecție asupra a ceea ce ar trebui gândit și făcut diferit?
- d. Își dezvoltă toată lumea abilitățile de negociere, rezolvare a conflictelor și medierea disputelor?
- e. Sunt abuzul, discriminarea, hărțuirea și intimidarea înțelese ca forme de violență?
- f. Este mai ușoară colaborarea atunci când oamenii se simt confortabil cu propria lor identitate?
- g. Analizează copiii ceea ce câștigă și ce pierde prin aderarea la anumite grupuri cu influențe negative și cum violența dintre aceste grupuri poate fi evitată în interiorul și în afara școlii?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.9 Școala încurajează copiii și adulții să se simtă bine cu ei înșiși

- a. Sunt încurajați adulții și copiii să învețe cu plăcere și să interacționeze cu bucurie?
- b. Învață copiii că este în regulă să se simtă diferiți de ceilalți?
- c. Se simt adulții și copiii "îmbogățiți" de o gamă variată de identități, medii de proveniență, etnii, genuri și moduri de a privi lumea la școală?
- d. Școala încearcă să ridice stima de sine a copiilor și adulților care întâmpină dificultăți?
- e. Recunosc adulții și copiii că pierderea stimei de sine poate reduce realizările și poate spori agresiunea?
- f. Școlile evită să stigmatizeze fetele care rămân însărcinate sau care au copii?

DIMENSIUNEA A. Crearea culturii incluzive

A2: Definirea valorilor incluzive

A2.10 Școala contribuie la sănătatea copiilor și adulților

- a. Adulții și copiii consideră contribuția la sănătatea mediului, o joacă, o activitate plăcută, lipsită de stres, o activitate fizică?
- b. Sunt identificate barierele la adresa sănătății în cadrul școlii, al comunității sau al mediului înconjurător?

- c. Sunt adulții și copiii pregătiți să acorde primul ajutor și știu cum să reacționeze în situația unei crize de sănătate a unei persoane care suferă de diabet sau epilepsie?
- d. Este disponibil un spațiu privat liniștit pentru copii și adulți când presiunea este prea mare și unde există cineva cu care să vorbească dacă este necesar?
- e. Este disponibilă activitatea de consiliere pentru cei care trec printr-o suferință prelungită sau sunt în mod frecvent supărați/furioși?
- f. Sunt evaluate pericolele ce pot apărea pe parcursul drumului înspre și dinspre școală?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.1 Școala promovează un proces de dezvoltare participativă

- a. Există un "plan de dezvoltare" pentru școală și împrejurimile sale, cunoscut și agreat de personal, coordonatori, părinți și copii?
- b. Sunt investigate opiniile copiilor, părinților și coordonatorilor cu privire la natura barierelor în calea învățării și a participării și despre cum ar putea fi îmbunătățită școala?
- c. Sunt investigate opiniile membrilor comunității în ceea ce privește modul în care școala și comunitatea locală se pot susține reciproc?
- d. Opiniile personalului, copiilor, părinților, coordonatorilor și membrilor comunității influențează ceea ce se întâmplă în școală?
- e. Este implementat activ *Planul de dezvoltare instituțională* și revizuit periodic cu modificări introduse atunci când este necesar?
- f. Reflectează membrii școlii la finalul anului asupra schimbărilor care au avut loc în ultimele douăsprezece luni și motivele pentru care acestea au intervenit?
- g. Poate recunoaște personalul ce schimbări au avut loc ca rezultat al intervenției *Planului de dezvoltare* și care au avut loc din alte motive?
- h. Este recunoscut faptul că legătura dintre valori și acțiuni (în planul culturii, al politicilor și practicilor școlii) poate contribui la o dezvoltare continuă și susținută a școlii?
- i. Recunoaște personalul că barierele (în calea învățării și participării cu care se confruntă copiii pot fi reduse prin îmbunătățirea activităților și strategiilor de predare și învățare?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.2 Școala propune o abordare incluzivă a leadershipului

- a. Se admite că liderii puternici pot fi mai degrabă colaborativi decât autocrați?
- b. Există o împărțire echilibrată a sarcinilor între membrii personalului, astfel încât eventualele neplăceri să fie reduse la minim dacă o persoană cu experiență lipsește sau se pensionează?
- c. Evită școala presiunile pentru respectarea necondiționată a sarcinilor echipei manageriale sau a directivelor coordonatorilor?
- d. Evită directorul să preia sarcini din afara școlii dacă acestea nu pot fi adaptate culturii, politicilor și practicilor școlii?
- e. Personalul de conducere/cu experiență contribuie la reducerea timpului pe care personalul îl consumă pentru elaborarea documentelor?
- f. Rezistă personalul presiunilor de a face lucruri care sunt în conflict cu valorile lor?
- g. Sunt deciziile luate mai degrabă pe baza argumentelor prezentate decât prin exercitarea puterii?
- h. Există o distribuție deschisă și echitabilă a resurselor în școală?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.3.3. Angajarea și promovarea personalului sunt corecte

- a. Există oportunități de angajare pentru toți cei care sunt eligibili, din interiorul și din afara școlii?

- b. Evită personalul să încerce să obțină avantaje prin auto-promovarea excesivă a cunoștințelor și experienței lor?
- c. Este descurajat personalul să caute avantaje prin petrecerea orelor suplimentare la școală, ore pe care angajații cu diferite angajamente sau priorități personale nu le-ar putea realiza?
- d. Sunt încurajați să aplice pentru un post toți cei despre care se consideră că sunt potriviți cerințelor postului și și-ar dori să aplice?
- e. Evită directorul și ceilalți angajați să-și încurajeze în mod deosebit prietenii sau apropiații să solicite promovarea?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.4 Experiența personalului este cunoscută și valorificată

- a. Este personalul cu adevărat interesat de cunoștințele și experiența celorlalți?
- b. Sunt cunoscute toate competențele, cunoștințele și interesele personalului didactic și nedidactic, nu doar cele evidențiate în denumirea postului sau prezentate în fișa postului?
- c. Este consultat personalul cu privire la cel mai bun mod de a-și folosi abilitățile și cunoștințele în beneficiul școlii și al comunității?
- d. Sunt încurajați profesorii și personalul de sprijin să-și valorifice toate abilitățile și cunoștințele pentru a sprijini copiii și tinerii în procesul de învățare?
- e. Este încurajat personalul să-și dezvolte noi abilități și interese?
- f. Este încurajat personalul să-și împărtășească reciproc noile cunoștințe, interese și experiențe?
- g. Decide personalul ce experiențe suplimentare dorește să obțină în afara școlii?
- h. Sunt utile schimburile de experiență ale personalului în alte școli?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.5 Personalul nou este ajutat să se integreze în școală

- a. Primesc noii membri ai personalului toate informațiile de care au nevoie cu privire la școală, la politicile și *Planul de dezvoltare instituțională*?
- b. Sunt întrebați noii membri ai personalului cu privire la ce informații suplimentare au nevoie, fiindu-le furnizate?
- c. Sunt noii membri ai personalului repartizați unui mentor care să îi ajute să se integreze în școală, cu care să se întâlnească în prima lor zi și în mod constant după aceea?
- d. Evită personalul să folosească anumite cuvinte/expresii care să îi facă pe noii angajați să se simtă excluși?
- e. Profesorii titulari/angajații cu statut permanent îi tratează corect, considerându-i colegi pe profesorii suplinitori/angajații cu contract pe perioadă determinată?
- f. Sunt valorificate ideile profesionale ale noilor angajați sau ale studenților aflați în practică pedagogică în vederea optimizării activității școlii?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.6 Școala găsește soluții să-i școlarizeze pe toți copiii din localitate/circumscripție

- a. Este o politică a instituției școlarizarea tuturor copiilor din localitate?
- b. Sunt încurajați toți copiii din localitate să frecventeze școala, indiferent de nivelul lor de cunoștințe, de rezultate sau experiența anterioară?
- c. Este școala preocupată să optimizeze participarea la cursuri a copiilor aparținând diverselor grupuri etnice din localitate?
- d. Sunt încurajați să frecventeze școala copiii care locuiesc temporar în localitate?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.7 Toți copiii nou sosiți sunt ajutați să se integreze în școală

- a. Există oportunități pentru copii să viziteze școala înainte de a se înscrie?
- b. Există o *politică de orientare*¹⁰ pentru copii, indiferent când și de unde sosesc?
- c. Politica de orientare se aplică eficient și la fel pentru copiii și familiile lor, indiferent dacă se înscriu la începutul anului școlar sau în altă perioadă?
- d. Sunt însoțiți copiii nou sosiți de elevi cu experiență atunci când aceștia intră pentru prima dată în școală?
- e. Politica de orientare ține cont de nivelul de dezvoltare atins de elevi și de limba pe care aceștia o vorbesc acasă?
- f. Este inițiată o analiză, după câteva săptămâni, pentru a afla cum s-au simțit copiii nou sosiți în școală?
- g. Le este clar noilor elevi cui să se adreseze dacă întâmpină dificultăți?
- h. Le sunt prezentate noilor elevi valorile școlii și cum se așteaptă ca oamenii să se trateze unii pe ceilalți?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.8 Repartizarea la clasă a elevilor și profesorilor facilitează învățarea pentru toți copiii

- a. Repartizarea la clasă a profesorilor se realizează în mod obiectiv, ținându-se seama de accesul la resurse, facilități, amplasarea sălilor de curs etc.?
- b. Școala evită să aloce în mod consecvent spațiile de calitate inferioară copiilor percepuți ca având statut scăzut în școală din cauza vârstei sau a rezultatelor?
- c. Sunt reprezentanții managementului conștienți cu privire la mesajele despre identitatea și stima de sine care le sunt furnizate copiilor atunci când repartizează în mod inegal spațiile din școală?
- d. Personalul oferă oportunități pentru copii să învețe și să se învețe reciproc în diverse grupuri?
- e. În organizarea grupelor de lucru ale copiilor, se acordă atenție dorințelor, prieteniei și prezenței copiilor care vorbesc aceeași limbă?
- f. Sunt organizate grupurile de lucru ale profesorilor în funcție de nivelul de experiență, de interese, minimizându-se atitudinile depreciative?
- g. Evită personalul gruparea copiilor pe baza comportamentului lor dificil, în cazul în care acest lucru limitează capacitatea copiilor de a se sprijini reciproc?

---

¹⁰ **Politica de orientare** reprezintă procedura prin care elevii nou veniți în școală sunt primiți, orientați, informați cu privire la variate aspecte de interes pentru copii și părinți, un program destinat facilitării acomodării noilor elevi și a părinților lor.

- h. Poziționarea elevilor în bănci este modificată la nevoie, pentru a descuraja crearea de conflicte între grupuri, de exemplu, în ceea ce privește conflictele de gen sau etnice?
- i. Sunt conștiente școlile de obligația lor de a educa împreună copiii care întâmpină sau nu dificultăți în învățare?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.9 Elevii sunt bine pregătiți pentru a se integra într-o școală nouă

- a. În cazul transferului unui elev, noii profesori valorifică datele din dosarul anterior al elevului?
- b. Există discuții între personalul și elevii din școala de trimitere și școala primitoare despre măsura în care valorile lor sunt împărtășite?
- c. Organizează profesorii celor două școli activități de sprijin pentru a facilita accesul elevilor transferați?
- d. Există o coordonare a sprijinului acordat copiilor care se deplasează între școli?
- e. Există grijă în timpul transferului pentru protejarea informațiilor confidențiale cu privire la elevi?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.10 Școala este, din punct de vedere fizic, accesibilă tuturor persoanelor

- a. Există un plan de accesibilitate pentru a spori accesul fizic în școală?
- b. Școala acordă atenție cerințelor legislative de a face progrese în fiecare an cu privire la accesul fizic în școală?
- c. Planul de accesibilitate face parte dintr-un efort concertat pentru a se asigura accesul ușor al personalului și copiilor cu dizabilități?
- d. Sunt nevoile tuturor luate în considerare în ceea ce privește accesibilitatea clădirilor, cum ar fi persoanele cu deficiențe de auz, persoanele nevăzătoare și cu deficiențe de vedere, părinții cu copii mici (inclusiv cărucioare duble), persoanele în vârstă, precum și persoanele cu deficiențe fizice?
- e. Sunt consultate cu privire la accesibilitatea școlii persoane cu dizabilități de diferite vârste, inclusiv cele din familiile copiilor și din comunitatea locală?
- f. Sunt accesibile toate spațiile școlii, inclusiv intrările și ieșirile, sălile de clasă, coridoarele, toaletele, grădinile, locurile de joacă, cantina, indicatoarele și afișele?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.11 Clădirile și terenurile sunt proiectate pentru a sprijini participarea tuturor

- a. Se fac eforturi pentru ca toate spațiile școlii să fie atractive pentru adulți și copii, de exemplu, prin proiecte de artă colaborativă sau prin plantarea de flori și arbuști?
- b. Amenajarea spațiilor școlii și a împrejurimilor respectă mai degrabă interesul copiilor, decât favorizează unui anumit grup de copii?
- c. Copiii își împart responsabilitatea pentru a se asigura că plantele sunt îngrijite în clădiri și în jurul școlii?
- d. Adulții și copiii sunt încurajați să facă sugestii despre modul în care clădirile și împrejurimile pot fi reamenajate?

- e. Încurajează școala expozițiile de artă, afișând lucrări ale propriilor elevi și angajați, ale membrilor comunității locale, inclusiv din alte școli?
- f. Personalul consideră că toți au condiții bune de muncă?
- g. Sunt școala și sălile de clasă pline cu exponate, plante și obiecte care stimulează curiozitatea, discuția și învățarea?
- h. Sunt clădirile și terenurile disponibile pentru utilizarea lor de către comunitate?

B1.12 Școala reduce poluarea mediului și consumul de apă

- a. Există coordonatori în rândul adulților și elevilor pentru reducerea poluării mediului?
- b. Intenționează elevii și personalul să reducă poluarea mediului la școală și la domiciliu prin controlul consumului de combustibil și al energiei neregenerabile în clădiri, al conservării energiei, al călătoriilor elevilor și personalului, prin gestionarea deșeurilor și consumul de bunuri și servicii?
- c. Se consideră că o clădire nouă respectă cele mai înalte standarde pentru conservarea energiei?
- d. Școala folosește surse de lumină scăzute și instalează senzori de lumină în zonele în care lumina este necesară în mod regulat, dar nu constant?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B1: Dezvoltarea unei școli pentru toți

B1.13 Școala contribuie la reducerea deșeurilor

- a. Sunt încurajați adulții și copiii să reducă producția de deșeurii în interiorul și în afara școlii prin reparații, reutilizare și reciclare?
- b. Studiază elevii despre ce deșeurii sunt biodegradabile, reciclabile sau nu?
- c. Politica de reducere a poluării amintește și despre deșeurile care merg la depozitele de deșeurii/gropile de gunoi?
- d. Există coordonatori în rândul adulților și copiilor pentru auditarea deșeurilor și colectarea, sortarea, reducerea și reciclarea acestora?
- e. Învăță elevii despre ce se va întâmpla cu deșeurile dacă sunt sau nu sunt reciclate?
- f. Învăță elevii despre campaniile de reducere a deșeurilor?
- g. Învăță elevii despre reducerea deșeurilor împreună cu alte școli?
- h. Explorează elevii ce se reciclează în diferite părți ale lumii?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

B2.1 Toate formele de sprijin sunt coordonate

- a. Este înțeles sprijinul ca ansamblul activităților care sporesc capacitatea școlii de a răspunde diversității copiilor în moduri care îi apreciază ca fiind egali?
- b. Sunt toate formele de sprijin coordonate și adaptate astfel încât să contribuie la dezvoltarea incluzivă a școlii?
- c. Se consideră că sprijinul presupune mobilizarea resurselor din interiorul și din afara școlii?
- d. Se consideră că dezvoltarea unei culturi colaborative și a capacității de reacție la diversitatea activităților de învățare pot conduce la reducerea nevoii de sprijin individual?
- e. Se consideră că sprijinul presupune eliminarea barierelor în calea jocului, a învățării și a participării?
- f. Este integrat sprijinul acordat educației, sănătății și serviciilor sociale pentru copii și familii?
- g. Politica de sprijin este negociată și convenită cu părinții?

- h. Politica de sprijin este clară pentru cei din afara școlii care susțin învățarea și participarea în cadrul acestora?
- i. Este personalul conștient de toate resursele umane (adulți și copii) care pot fi mobilizate pentru a sprijini învățarea și participarea?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

B2.2 Activitățile de dezvoltare profesională ajută personalul să răspundă nevoii de diversitate.

- a. Activitățile de dezvoltare profesională ajută personalul să lucreze cu diverse grupuri?
- b. Analizează personalul amploarea propriilor convingeri și acțiuni discriminatorii?
- c. Personalul și coordonatorii sunt implicați în planificarea propriei dezvoltări profesionale?
- d. Activitățile de dezvoltare profesională implică corelarea valorilor cu acțiunile de dezvoltare a învățării și a participării?
- e. Personalul își dezvoltă experiența în cadrul grupurilor de învățare colaborativă, în care activitățile implică atât munca individuală, cât și cea de grup?
- f. Profesorii și asistenții învață împreună pentru a colabora eficient?
- g. Există oportunități pentru personal și elevi să abordeze învățarea în pereche, de la egal la egal?
- h. Există oportunități pentru personal și elevi să învețe în pereche despre medierea conflictelor și a disputelor?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

B2.3 Sprijinul oferit copiilor care vorbesc o limbă diferită de limba de predare reprezintă o resursă pentru întreaga școală

- a. Împărtășesc adulții și copiii responsabilitatea de a-i ajuta pe copiii care vorbesc acasă o limbă diferită de limba de predare?
- b. Apreciază școala abilitățile multilingvistice ale tuturor copiilor?
- c. Sunt interesați adulții și copiii de limbile vorbite de ceilalți și depun eforturi pentru a învăța câteva cuvinte în aceste limbi?
- d. Sunt limbile de origine ale copiilor integrate în activitățile de la clasă și în temele pentru acasă?
- e. Sprijinul acordat celor care vorbesc acasă o limbă diferită de limba de predare întâmpină obstacole în calea învățării, în toate aspectele legate de predare, curriculum și organizare școlară?
- f. Se face apel, dacă există disponibilitate, la predarea și/sau sprijinul acordat de către cineva care are un trecut cultural comun cu copiii care vorbesc acasă o altă limbă?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

B2.4 Școala susține continuitatea în educația copiilor aflați în sistemul de îngrijire publică

- a. Este conștient personalul de situația dificilă existentă la nivel național în a-i ajuta pe copiii aflați în îngrijire publică să evite un viitor problematic ca adulți?
- b. Personalul încearcă să evite o traiectorie negativă în ceea ce privește învățarea și angajarea copiilor și tinerilor aflați în îngrijire publică?

- c. Evită școala etichetarea copiilor aflați în îngrijire publică?
- d. Evită școala să îi învinuiască pe copiii aflați în îngrijire publică și pe alți copii vulnerabili pentru comportamentul discriminatoriu față de aceștia?
- e. Își asumă întreg personalul responsabilitatea pentru a-i ajuta pe copiii vulnerabili să se simtă bine cu ei înșiși?
- f. Încurajează școala continuitatea frecventării și învățării în aceeași instituție pentru copiii aflați în îngrijire publică?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

B2.5 Școala se asigură că politicile privind "nevoile educaționale speciale" susțin incluziunea

- a. În cazul în care personalul vorbește despre un "copil cu nevoi educaționale speciale", se referă la "un copil cu nevoi nesatisfăcute", ceea ce implică mai degrabă o limită a mediului decât o deficiență a copilului?
- b. Încearcă personalul să învețe, să înțeleagă, să descopere când și de ce copiii întâmpină dificultăți în învățare?
- c. Este atent personalul să nu utilizeze sintagma "copii normali", ceea ce presupune că cei cu "nevoi educaționale speciale" nu sunt normali?
- d. Personalul are în vedere înlocuirea noțiunii de copil "cu nevoi educaționale speciale" cu cea de copil care "se confruntă cu obstacole în calea învățării și participării"?
- e. Personalul răspunde solicitărilor oficiale de a identifica copiii ca fiind "cu nevoi educaționale speciale", fără a adopta sintagma în discuțiile cu acești copii?
- f. Sunt utilizate resursele necesare pentru a sprijini elevii ca fiind "cu nevoi educaționale speciale" pentru a spori capacitatea școlii de a răspunde diversității?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

B2.6 Politica în domeniul comportamentului susține optimizarea învățării și a curriculumului

- a. Politica în domeniul comportamentului este exprimată într-un document oficial, elaborat în urma consultării și obținerii acordului din partea copiilor, părinților, personalului și al sindicatelor?
- b. Codul de conduită pentru școală se aplică atât adulților, cât și copiilor?
- c. Politica în domeniul comportamentului permite dezvoltarea unei comunități colaborative în școală în care se împărtășesc valori comune?
- d. Scopul intervențiilor în planul comportamentului este de a îmbunătăți învățarea și relațiile?
- e. Există preocupări cu privire la modul în care creșterea implicării pentru unii copii implică reflecție asupra modalităților de a îmbunătăți predarea și învățarea pentru toți copiii?
- f. Se concentrează politica de comportament asupra prevenirii atitudinilor ostile și a dificultăților comportamentale?
- g. Adulții și copiii identifică situațiile de comportament dificil care trebuie abordate din perspectiva politicii de comportament a școlii?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

B2.7 Presiunile pentru excluderea disciplinară sunt reduse

- a. Excluderea disciplinară este văzută ca un proces de rupere graduală a relațiilor, precum și un eveniment de separare de o clasă sau de școală?
- b. Politica de comportament încearcă să minimizeze toate formele de excludere disciplinară, fie temporară sau permanentă, formală sau informală?
- c. Se înțelege că excluderea disciplinară poate fi întreruptă prin sprijin și intervenții la nivelul predării, învățării și al relațiilor?
- d. Politicile școlii propun minimizarea excluderii disciplinare din timpul lecțiilor?
- e. Sunt utilizate cunoștințele copiilor și ale părinților pentru a reduce atitudinea ostilă și comportamentul perturbator?
- f. Există întâlniri cu personalul școlii, copiii, părinții și alți factori de decizie, în care se încearcă identificarea, în mod flexibil, a unor soluții pentru problemele existente, înainte ca acestea să escaladeze?
- g. Școala reacționează depreciativ și nu încurajează comportamentele nepotrivite atunci când apar la copii, de exemplu în grupurile minoritare?
- h. Sunt răspunsurile la preocupările legate de comportamentul copiilor întotdeauna legate mai degrabă de educație și reabilitare, decât de retribuție?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

B2.8 Barierele în calea frecvenței sunt reduse

- a. Sunt analizate toate barierele în calea frecvenței elevilor din perspectiva culturii, a politicilor și practicilor școlii, precum și a atitudinilor de acasă ale copiilor și tinerilor?
- b. Personalul investighează motivul pentru care copiii întârzie întotdeauna, oferind sprijin adecvat?
- c. Sunt înregistrate absențele nemotivate ale tuturor copiilor în mod echitabil, indiferent de sex sau experiențele anterioare?
- d. Este recunoscută legătura dintre bullying și absenteism?
- e. Școala încurajează participarea școlară a fetelor însărcinate, într-o manieră favorabilă și nediscriminatorie?
- f. Școala sprijină activ reîntoarcerea la școală și participarea copiilor care au trecut printr-o grea suferință, o boală cronică sau care au absentat pe termen lung?
- g. Este încurajat personalul să integreze în activitățile de învățare experiențele dobândite de cei care au absentat pentru perioade lungi de timp?
- h. Există o strategie coordonată a școlii și altor instituții la nivel local în ceea ce privește absenteismul școlar al elevilor?
- i. Există un sistem eficient de înregistrare și raportare a absențelor și găsirea motivelor pentru aceasta?

DIMENSIUNEA B. Elaborarea politicilor incluzive

B2: Asigurarea sprijinului pentru diversitate

B2.9 Bullying-ul este minimizat

- a. Adulții și copiii împărtășesc o viziune comună asupra a ceea ce se consideră ca fiind bullying?

- b. Există un document cu privire la bullying, cunoscut și înțeles de către toată lumea, care stabilește ce comportamente sunt acceptate și neacceptate, inclusiv bullying-ul cibernetic?
- c. Este bullying-ul văzut ca un aspect al tuturor relațiilor de putere și ca abuz de putere?
- d. Este bullying-ul văzut în toate formele sale de hărțuire și discriminare îndreptate împotriva adulților și copiilor?
- e. Este bullying-ul apreciat ca fiind preocuparea pentru rănirea verbală și emoțională, precum și ca violență fizică?
- f. Este amenințarea retragerii prieteniei înțeleasă ca bullying?
- g. Sunt interpretate ca aspecte ale bullying-ului comentariile și comportamentele rasiste, sexiste, homofobe etc.?
- h. Sunt instruiți copiii să medieze cazurile de hărțuire ca parte a implicării lor în prevenirea și minimizarea bullying-ului?
- i. Sunt clar înregistrate și monitorizate cazurile de bullying?

Întrebările aferente următorilor indicatori pot fi găsite în Indexul publicat (p. 125-162)

C1.1 Copiii studiază modalitățile de producție și consum de alimente

C1.2 Copiii investighează importanța apei

C1.3 Copiii învață despre îmbrăcăminte și ținuta vestimentară

C1.4 Copiii află despre locuințe și mediul construit

C1.5 Copiii iau în considerare cum și de ce oamenii se deplasează în localitate și în lume

C1.6 Copiii învață despre sănătate și relații

C1.7 Copiii investighează pământul, sistemul solar și universul

C1.8 Copiii studiază viața pe pământ

C1.9 Copiii investighează sursele de energie

C1.10 Copiii învață despre comunicare și tehnologia comunicării

C1.11 Copiii se angajează și creează literatură, artă și muzică

C1.12 Copiii învață despre variate meserii și le conectează cu interesele lor profesionale personale

C1.13 Copiii învață despre etică, putere și guvernare

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.1 Activitățile de învățare sunt planificate având în vedere nevoile tuturor copiilor

- a. Activitățile sunt proiectate cu scopul de a sprijini învățarea, ci nu pentru a furniza un curriculum?
- b. Materialele curriculare reflectă mediile de proveniență, experiențele și interesele tuturor elevilor?
- c. Activitățile de învățare reflectă varietatea intereselor copiilor?
- d. Există o serie de activități care implică: prezentarea orală și discuția, ascultarea, citirea, scrierea, desenarea, rezolvarea problemelor, dramatizarea, utilizarea bibliotecii, materiale audio / vizuale, sarcini practice, tehnologia informației?
- e. Activitățile de învățare oferă oportunități pentru activități în pereche și de grup, precum și activități individuale și cu întreaga clasă?
- f. Activitățile propun elevilor experiențe în afara sălii de clasă, pe terenurile și împrejurimile școlii și vizite în locuri mai îndepărtate?
- g. Planificarea activităților are în vedere identificarea și minimizarea barierelor în calea învățării și participării pentru anumiți copii?
- h. Pot copiii să participe la lecții, precum cele de științe sau educație fizică, în ținuta vestimentară considerată adecvată de către familiile lor?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.2 Activitățile de învățare încurajează participarea tuturor copiilor

- a. Activitățile de învățare implică experiențe comune care pot fi dezvoltate de copii într-o varietate de moduri?
- b. Lecțiile se desfășoară în mod regulat cu ajutorul întrebărilor ghidate, de tip deschis?

- c. Lecțiile se bazează pe experiența, cunoștințele și deprinderile pe care le-au dobândit copiii în afara școlii?
- d. Lecțiile dezvoltă un sentiment de entuziasm și plăcere pentru învățare?
- e. Este limba vorbită și scrisă utilizată în lecții, accesibilă tuturor copiilor?
- f. Copiii sunt încurajați să spună când nu înțeleg ceva?
- g. Lecțiile încurajează dialogul dintre copii și dintre profesori și elevi?
- h. Copiii învață să-și adreseze întrebări pentru a se susține reciproc în procesul învățării?
- i. Lecțiile încurajează copiii să vorbească despre procesele de gândire și învățare?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.3 Copiii sunt încurajați să gândească critic

- a. Personalul se sprijină reciproc să aibă încredere să gândească critic?
- b. Personalul demonstrează că respectă și prețuiește opiniile alternative?
- c. Copiii și adulții sunt încurajați să își exprime punctul de vedere în mod asertiv, fără a fi agresivi?
- d. Sunt încurajate dezbaterile pentru ca oamenii să audă puncte de vedere diferite de ale lor?
- e. Sunt încurajați copiii să pună întrebări provocatoare?
- f. Toți cei care iau parte la dialog sunt sprijiniți să își păstreze stima de sine?
- g. Se acordă o atenție deosebită încurajării celor care sunt timizi să-și exprime punctul de vedere?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.4 Copiii sunt implicați activ în propriul proces de învățare

- a. Este recunoscut faptul că unii copii își dezvoltă capacitatea de a învăța și de a colabora independent, acest lucru permițându-le profesorilor să-i ajute pe alții elevi să facă același lucru?
- b. Copiii sunt încurajați să identifice ceea ce doresc să învețe și să-și asume responsabilitatea pentru învățarea independentă?
- c. Copiii sunt încurajați să-și dezvolte interesul pentru învățare, în afara școlii?
- d. Personalul oferă copiilor ocazia de a face alegeri cu privire la ceea ce doresc să învețe?
- e. Sprijinul acordat copiilor îi ajută să facă progrese în procesul de învățare, bazându-se pe cunoștințele și aptitudinile pe care le posedă deja?
- f. Sunt evitate activitățile de copiere mecanică?
- g. Sunt consultați copiii cu privire la sprijinul pentru învățare de care au nevoie?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.5 Copiii învață unii de la ceilalți

- a. Sunt încurajați toți copiii să-i asculte cu atenție pe ceilalți fără să-i întrerupă?
- b. Sunt învățați copiii cum să ceară reciproc clarificări pentru a înțelege mai bine ce se discută și pentru a ajuta interlocutorul să-și dezvolte ideile?
- c. Lecțiile conțin în mod regulat oportunități de lucru în grup?
- d. Copiii învață cum să conducă discuțiile, astfel încât toți să participe?

- e. Sunt planificate activitățile, astfel încât copiii de vârste și cu rezultate diferite să se poată sprijini reciproc în procesul de învățare?
- f. Copiii învață cum să-i învețe pe alții despre ceva ce știu sau au experimentat deja?
- g. Se bucură copiii să învețe prin activități de grup?
- h. Este varietatea limbilor vorbite de copii folosită pentru a dezvolta cunoștințele lingvistice ale tuturor?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.6 Lecțiile facilitează înțelegerea asemănărilor și a diferențelor dintre oameni

- a. Există oportunități pentru copii să lucreze cu alții diferiți de ei înșiși prin experiență, etnie, dizabilități sau sex?
- b. Materialele folosite în lecții reflectă diversitatea umană?
- c. Copiii adresează întrebări cu privire la stereotipurile întâlnite în materialele curriculare sau în discuțiile curente?
- d. Copiii recunosc asemănările cu ei înșiși ale celor care se consideră foarte diferiți?
- e. Copiii recunosc diferențele dintre ei și cei care se consideră asemănători?
- f. Copiii investighează modul în care nedreptățile din trecut pot contribui la inegalitățile actuale?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.7 Evaluările stimulează rezultatele tuturor copiilor

- a. Evaluarea copiilor generează, în rândul profesorilor, întotdeauna un moment de reflecție asupra predării?
- b. Sunt ajutați copiii să reflecteze asupra propriei contribuții scrise, orale sau de altă natură în cadrul lecțiilor, astfel încât să știe cum să-și îmbunătățească propriul proces de învățare?
- c. Sunt copii implicați în sprijinirea învățării și aprecierea rezultatelor altora?
- d. Evaluarea copiilor implică identificarea barierelor care împiedică învățarea?
- e. Sunt încurajate și respectate comentariile despre lucrările/activitățile copiilor?
- f. Evaluarea copiilor implică o încercare de a înțelege învățarea din punctul lor de vedere?
- g. Profesorii și asistenții încearcă să înțeleagă învățarea copiilor prin observație și descriere atentă a acestui proces?
- h. Evaluările copiilor generează modificări ale activităților de învățare?
- i. Există o varietate de modalități de evaluare a elevilor, pornind de la diferențele dintre caracterul, interesele și competențele copiilor etc.?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.8 Disciplina se bazează pe respect reciproc

- a. Este modul în care copiii și adulții se comportă unul cu celălalt în lecții, o reflecție a unei culturi pozitive bazate pe respect în școală?
- b. Abordarea disciplinei încurajează auto-disciplina?
- c. Copiii ajută profesorii să creeze o atmosferă care să susțină învățarea?

- d. Profesorii se sprijină reciproc pentru a fi asertivi, fără a fi supărați?
- e. Împărtășesc profesorii responsabilitatea pentru depășirea dificultăților cu disciplina cu care se confruntă un alt coleg la clasă?
- f. Evită adulții și copiii să se afle pe poziții opuse în situația unui conflict?
- g. Evită profesorii să impună un punct de vedere pe care copiii trebuie să-l urmeze orbește?
- h. Personalul și copiii se simt confortabil în a recunoaște lipsa de cunoștințe sau faptul că au făcut o greșeală?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.9 Profesorii planifică, predau, analizează și revizuiesc împreună

- a. Grupurile de profesori și asistenți planifică împreună lecțiile și temele pentru acasă?
- b. Profesorii planifică activitățile, valorificând cunoștințele și abilitățile celorlalți?
- c. Profesorii folosesc predarea colaborativă ca pe o ocazie de a învăța unul de la celălalt?
- d. Se ajută profesorii reciproc să-și îmbunătățească abilitățile de utilizare a tehnologiei, precum computerele și tablele interactive?
- e. Reflectă profesorii asupra practicilor didactice utilizate în alte școli pentru de a-și revizui și adapta propriile practici?
- f. Își revizuiesc profesorii și asistenții practicile didactice în acord cu un cadru comun de valori, acceptat la nivelul școlii?
- g. Sunt utilizate interasiistențele la clasă, urmate de discuții în grup, pentru a îmbunătăți predarea și învățarea?
- h. Acceptă profesorii comentariile venite din partea colegilor privind, de exemplu, accesibilitatea limbii pe care o folosesc sau calitatea participării copiilor la activități?
- i. Profesorii își modifică predarea ca răspuns la feedback-ul primit de la colegii lor?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.10 Personalul dezvoltă resurse comune pentru a sprijini învățarea

- a. Există o zonă, în cancelarie, unde personalul poate furniza informații despre cărțile și site-urile de resurse preferate?
- b. Sunt sălile de clasă amenajate ca spații stimulative de învățare care reflectă cunoștințele și interesele adulților și copiilor?
- c. Colaborează personalul pe aspecte precum amenajarea unei grădini a școlii, livezi etc.?
- d. Adulții și copiii colaborează cu privire la realizarea unui muzeu de artefacte al școlii și a poveștilor din spatele lor?
- e. Personalul bibliotecii este implicat în planificarea învățării și predării?
- f. Există cărți de ficțiune și non-ficțiune care abordează tematica diversității elevilor?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.11 Asistenții susțin învățarea și participarea tuturor copiilor

- a. Sunt atașați asistenții mai mult de o clasă sau de o arie curriculară, decât de anumiți copii?
- b. Sunt interesați asistenții să sporească participarea tuturor copiilor?
- c. Arată asistenții interes pentru a învăța, a se perfecționa?
- d. Încearcă asistenții să-i determine pe copii să devină independenți?
- e. Încurajează asistenții sprijinul reciproc al copiilor care întâmpină dificultăți în procesul de învățare?
- f. Sunt toți profesorii familiarizați cu tipurile de activități pe care asistenții se așteaptă să le realizeze?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.12 Tema pentru acasă este suport pentru învățare pentru fiecare copil

- a. Apreciază profesorii în ce măsură tema pentru acasă susține sau afectează învățarea?
- b. Înțeleg profesorii despre ce învață copiii acasă când nu fac temele?
- c. Sunt propuse teme pentru acasă doar pentru a susține învățarea, sau și din alte motive, precum învățarea conformității cu rutina?
- d. Colaborează profesorii cu părinții și copiii pentru a revizui abordarea școlii în ceea ce privește acordarea temelor pentru acasă?
- e. Apreciază profesorii timpul necesar elevilor pentru realizarea temelor?
- f. Temele sunt formulate pentru a susține dezvoltarea abilităților și cunoștințelor tuturor copiilor?
- g. Profesorii oferă ajutor alternativ copiilor care nu beneficiază de sprijin acasă?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.13 Activitățile extrașcolare și extracurriculare implică toți copiii

- a. Există o gamă largă de activități disponibile înainte de școală și după școală?
- b. Jocurile din timpul pauzelor reflectă interesele tuturor copiilor?
- c. Sunt toți copiii încurajați să participe la activități extracurriculare precum: artă, muzică, teatru, dans sau activități fizice?
- d. Sunt descurajate anumite grupuri de copii și tineri să monopolizeze spațiul de pe terenul de joacă, de exemplu pentru fotbal?
- e. Orele de sport includ activități la care orice copil poate lua parte, indiferent de nivelul său de pregătire fizică sau de abilități?
- f. Sunt excursiile/vizitele școlare accesibile tuturor copiilor din școală, indiferent de aptitudinile acestora sau de veniturile părinților?
- g. Au toți copiii posibilitatea de a participa la activități în beneficiul comunității locale?

DIMENSIUNEA C. Evoluția practicilor incluzive

C2: Dirijarea învățării

C2.14 Resursele din localitate sunt cunoscute și utilizate

- a. Membrii comunității locale contribuie la activitățile de predare din școală?
- b. Părinții și alți membri ai comunității susțin învățarea în școală?
- c. Organizațiile comunitare susțin învățarea în afara sălilor de clasă și a școlii?
- d. Există o bază de date cu resursele din localitate, actualizată periodic și ușor accesibilă personalului, care poate sprijini predarea și învățarea?

Aspecte cu privire la utilizarea Indexului în contextul Schemei de Microgranturi

Schema de Microgranturi propusa de Ministerul Educatiei si Cercetarii si de catre Consiliul Europei, deși promovează educația incluzivă în general, așa cum se reflectă în Indexul de incluziune, se concentrează în special pe "a face diferența pentru copiii romi". Toate școlile implicate au un procent semnificativ de elevi romi, dar nu unul majoritar. Proiectul pornește de la presupunerea că prin promovarea incluziunii în general, copiii romi vor beneficia; acordând o atenție deosebită modului în care culturile, politicile și practicile școlare contribuie la înlăturarea barierelor în calea accesului la educația de calitate a copiilor romi, toți copiii vor beneficia.

Astfel, în conformitate cu cele *Zece Principii de bază comune privind incluziunea romilor*, recunoscute atât de Uniunea Europeană, cât și de Consiliul Europei, Schema de Microgranturi promovează:

- **O orientare explicită, dar nu exclusivă, asupra copiilor romi**

Aceasta înseamnă că, pe de o parte, pentru toate întrebările ar trebui să existe o apreciere a măsurii în care problema se aplică copiilor romi; pe de altă parte, nicio activitate concepută ca răspuns la o anumită întrebare nu ar trebui să vizeze numai copiii romi, toate ar trebui să fie deschise și să aibă în vedere toți copiii.

- **O abordare interculturală**

Aceasta înseamnă recunoașterea dreptului copiilor și familiilor romi de a fi recunoscuți ca având un anumit context cultural, dar evitând orice fel de etichetare, generalizare și asumare bazate pe criterii etnice. De asemenea, abordarea interculturală înseamnă că se acordă atenție interacțiunii dintre profesorii și copiii romi și non-romi, cu accent pe construirea respectului și înțelegerii reciproce, dar și pe identificarea și depășirea problemelor legate de stereotipuri, prejudecăți, rasism și discriminare, asociate cu o atitudine anti-roma.